

Turun yliopiston
1/2016

TETEENTEKIJÄ:

**Teteentekijöiden aktiivinen rooli Turun
yliopistossa: Yliopistokollegio**

s.6

**Uusi pääluottamusmiehemme
Ari Lehtonen**

s.5

Sisällys

- 3 Puheenjohtajan palsta
- 5 Pääluottamusmiehen palsta
- 6 Tieteentekijöiden aktiivinen rooli
Turun yliopistossa:
Yliopistokollegio
- 8 International Member:
Samira Saramo
- 9 Uutisia

TIETEENTEKIJÖIDEN LIITTO
FORSKARFÖRBUNDET

Puheenjohtajan palsta

Työajan pidennykset, arkivapaista luopuminen, vuosilomien lyhentäminen vai määräaikaiset palkanalennukset? Pätkätyöt, apurahakaudet, 1600 (tai 1624) tuntia ja ilmaiset ylityöt.

Yliopistoille on tarjolla kaikenlaisia huononnuksia, mutta oikeastaan olemme jo täysin tottuneita siihen, että tutkimusta tehdään iltaisin, viikonloppuisin ja kesäisin, palkkataso ei aina päättää huimaa ja 1600 (tai 1624) tunnin vuosittainen työaika on utopiaa. Muun henkilökunnan kannalta tilanne on kuitenkin aika eri näköinen, kun nyt mietitään miten 24 uutta ja ihanaa työtuntia käytetään tehokkaasti – muutama minuutti päivässä vai ylimääräisinä kokonaisina päivinä. Ja tällä maamme nousee kaameasta kurjuudesta, jossa rämmimme ilman minkään sortista toivoa: 24 tärkeää tuntia.

Turussa SoKe-vuosi 2016 on alkanut tohinalla: hallinnon uudelleenorganisointi on lähtenyt nopeasti liikkeelle ja valmiina on jo esitys uudesta mallista. Mallissa ajatuksena on, että hallinnolliset palvelut sijaitsisivat organisatorisesti yhden puljun alla, vaikkakin lähipalvelut ja johtamisen tuki olisivat sijoitettuina yksiköihin. Luin esityksen

ensin maijamaisen ylimalkaisesti ja kauhistuin: nyt ne vie meidän tukipalveluihmiset jonnekin hornan tuuttiin ja minä sitten etsin heitä ympäri kampusta, kun tarvitsen neuvoa milloin mihinkin. Olin jo kiivennyt barrikadin puoliväliin, kunnes luin tarkemmin kohdat, joissa todettiin, että johdon tuki taataan, lähipalvelut säilyvät ja tutut ihmiseni istuvat samoilla työpisteillä kuin nytkin. Ennuste: tapahtuu sama kuin koulutuksen toimialan muodostumisen aikoina, muinoin 1.1.2016, jolloin harva meistä huomasi, että opintosihteerit ja opintopäälliköt kuuluivatkin nyt organisaatiomatriisissa opintohallinnon päällikön alaisuuteen. Ei sitä naamasta nähnyt. En näe, että nyt olisi luvassa tämän suurempaa kriisiä, tärkeintä on, että palveluiden taso ja laajuus säilyy tai jopa paranee nykyisestä, keskeiset ihmiset ovat lähellä saatavilla, rahaa säästyy ja selviämme kuiville koko suuresta SoKe-hankkeesta. Yritän koko ajan muistuttaa itselleni, ettei kyse ole vain Sopeuttamisesta, vaan myös ja jopa ennen kaikkea Kehittämisestä!

Valtakunnallisesti yliopistoilla on tiukat paikat. Tulosneuvottelut ovat meneillään ja tulevat taloudelliset raamit paljastuvat näillä hetkillä. Turku on monialainen tiedeyliopisto, emme profiloitu kapean sektorin tutkimusyksiköksi tai opetuksen antajaksi. Ministeriö ei aina ole arvostanut tällaista profiilia, mutta emme voi luopua siitä, mitä olemme ja olemme aina olleet. Meillä saa tutkia mitä ikinä haluaa, meillä voi julkaista niillä foorumeille, jotka parhaiten sopivat tieteenalan traditioon, meillä henkilöstön hyvinvointi on strateginen painopiste, meillä ei peritä apurahatutkijoilta työhuonevuokraa, meillä ei irtisanota. Yliopistomme uusi strategia ja toimenpideohjelma kuvaavat yhteisöä, jossa on tilaa tutkimuksen huippukeskittymille, koulutuksellisille kokeiluille, yrittäjyyden tukemiselle ja aineettomille innovaatioille. Strategiassa meidät on jaoteltu opetuksen, tutkimuksen ja YVV:n osajiksi, mutta erityisen tärkeäni pidän sitä, että neljäntenä kokonaisuutena on hyvinvoiva työyhteisö. Tulkitsen tämän niin, että yliopistomme on omaksunut taannoisen ”Me olemme yliopisto!” –teesimme, jossa Tieteentekijät halusivat muistuttaa ministeriötä siitä, että ilman ihmisiä ei ole mitään. Yritysyhteistyö, innovaatiot, uudet avaukset, keksinnöt, patentit, opintopistekertymät, JUFO-luokitellut julkaisut – näitä ei ole ilman, että me teemme työmme. Turussa tämä ymmärretään, mutta valtakunnallisesti on toisin. Tieteestä leikkaaminen on suuri virhe. Suomi on koulutuksen suurmaa, ei öljymahti tai maakaasujätti. Mikäli tavoitteena on pysyä mukana maailman kisoissa, meillä ei ole muita valtteja kuin osaaminen. Eihän maanviljelijäkään jätä hyvän kasvukauden jälkeen perunoita peltoon ja harmittele, kun ei tule satoa. Miksi kukaan laittaisi esteitä menestykselle silloin, kun menestystä kaivataan epätoivoisesti?

Voi-voi ja ai-ai. Aika on sellainen, että helposti lipsahtaa valitusten tielle. Suruun ei kuitenkaan ole syytä, sillä TYT tarjoaa jälleen hauskaa! Järjestämme SoKe-teemalla perinteisen laivaseminaarin, joka toteutetaan Tallink Silja Linen piknik-

risteilynä lauantaina 22.10. Otsikkona on tällä kertaa "SoKe – no joke!". Puhujiksi on lupautunut harvinaisen arvovaltainen joukko, sillä seuranamme ovat palvelujohtaja Päivi Mikkola, Tieteentekijöiden liiton toiminnanjohtaja Eeva Rantala sekä tuore pääluottamus-miehemme Ari Lehtonen. Luvassa on avointa keskustelua SoKen vaikutuksista ja suunnista, ei pelkästään hallinnon organisoinnin kannalta. Säästötavoitteiden vuoksi yksiköissä on menossa kaikenlaista ja profilaatio painaa päälle osittain samasta syystä; näistä on nyt mahdollisuus tulla keskustelemaan suuremmalla poppoolla. Luvassa on totuttuun tapaan tietty myös hyvää ruokaa ja loisteliasta seuraa, joten toivottavasti näemme laivalla!

Kesä alkaa. Kohta on aikaa tehdä tutkimusta, mutta suosittelen myös lomailua. Tieteentekijä tarvitsee lököttelyä, löhöilyä ja toimettomuutta. Aurinkoa, lämpöä, lepoa. Toivotan kaikille meille oikein mukavaa kesää – syksyllä nähdään!

Maija S. Peltola

TYT:n puheenjohtaja

Pääluottamusmiehen palsta

*”Sitä ansiokkaasti on työnnetty
Ja valtion palkinto myönnetty”*

Yllä siteerattu Juha Vainion kappale Andersson ja Itula ei kerro yliopistomaailmasta, mutta hyvä sitaatti sopii paikkaan kuin paikkaan. Turun yliopistossa on kaukaiseen tulevaisuuteen työnnetty ajatus säästöjen saamisesta henkilöstöä irtisanomalla. Valtio ei ole kuitenkaan jakamassa yliopistolle tästä mitään palkintoa, vaan opetusministeriössä tällaista menettelyä on kummasteltu ja muiden yliopistojen tapaa irtisanoa henkilöstöään pidetään ryhdikkäänä. Helsingin yliopistoa on kiiteltu rohkeudesta tehdä kipeitäkin ratkaisuja. Voimme kuitenkin ihmetellä, onko satojen henkilöiden irtisanominen perusteltua silloinkin, kun Helsingin yliopisto tekee tuloksen jonka ylijäämä vastaa Vaasan yliopiston budjettia. Kun valtion hallitus päätti viime syksynä leikata yliopistoille tulevaa rahoitusta, niin Turun yliopiston hallitus päätti käyttää taseeseen kertyneitä varoja pudotuksen loiventamiseksi ja työsuhteiden turvaamiseksi. Yliopiston viime vuoden tulos oli sijoitustoiminnan ansiosta lievästi positiivinen, joten pelivaraa pitäisi vielä toistaiseksi olla tilillä. Yliopistolla on kuitenkin tehtävä monia erilaisia säästötoimia, joista osa kohdistuu myös henkilöstömenoihin. Tilakustannuksista ei ole enää löydettävissä suuria säästöjä eikä digitalisointi tai hallintorakenteiden uudistus tuo mitään säästöä, ellei se samalla vähennä työn tarvetta ja siten työntekijöiden määrää. Henkilöstön väheneminen tapahtuu käytännössä eläköitymisten myötä sekä joidenkin määräaikaisten tehtävien päättyessä. Osa henkilökunnasta on tehnyt pitkään töitä määräaikaissa tehtävissä ja heidän kohdallaan pyritään tehtävien vakinaistamiseen. Pääluottamusmiehet esittävätkin aika ajoin yliopiston henkilöstöjohdolle erinäisten määräaikaisten tehtävien vakinaistamista, mutta aina näissä tilanteissa ei päästä haluttuun lopputulokseen. Tehtävien täyttöihin liittyvät asiat pitäisikin saada hyvissä ajoin tiedekuntien henkilöstösuunnitelmiin. Myös tuntiopetuspalkkioiden poistaminen vakituiselta opetushenkilökunnalta nakertaa joidenkin työntekijöiden elintasoja, mutta yliopiston mittakaavassa

sekin toisi muutaman miljoonan säästön. Kilpailukykysovimuksen nimissä Suomessa tullaan lähiaikoina näkemään kovin niukkoja palkankorotuksia, eikä varsinaisia yleiskorotuksia ole näköpiirissä nykyisen työehtosopimuksen voimassaoloaikana. Eräs tapa pienentää palkkamenoja olisi lomarahojen vaihtaminen osittain tai kokonaan vapaapäiviksi ja jotkut muun henkilöstön palkkausjärjestelmässä olevat ovat tehneetkin tätä jo pitkään. Yliopiston johto saattaa esittää tällaista myös opetus – ja tutkimushenkilöstölle, mutta toistaiseksi siitä ei ole esitetty mitään toiveita. Tällä hetkellä pääluottamusmiehillä ei ole valtuuksia paikalliseen sopimiseen palkkojen leikkauksista, työaikojen pidentämisistä tai minkäänlaisista talkoovapaista.

Tätä kirjoitettaessa käydään yliopistolla henkilöstöjärjestöjen kuulemisia liittyen SoKe-uudistukseen. Toimintansa keväällä päättänyt työryhmä esitti kahta vaihtoehtoista mallia ja niiden lisäksi eri henkilöstöryhmät ovat kehitelleet omia mallejaan. Odotamme mielenkiinnolla, minkälaisen päätöksen yliopiston rehtori asiassa tekee. SoKe-uudistus ei suoraan koske kovinkaan suurta osaa tieteentekijöistä, mutta olemme kaikki riippuvaisia sekä opetusta ja tutkimusta avustavan että hallintotyötä tekevän henkilökunnan panoksesta. Monet meistä varmaan toivovat, että jatkossakin apua tarvittaessa löytyisi tutusta toimistosta tuttuja ihmisiä.

Joka tapauksessa kevät on pitkällä ja kesä on ihan nurkan takana. Siksi tämäkin vakava aihe kannattaa päättää loppukevennykseen:

Galilei, Newton ja Pascal leikkivät piilosta. On Galilein vuoro laskea. Pascal hyppää ripeästi piiloon, mutta Newton jää näköetäisyydelle, piirtää maahan tarkasti mitoitettun neliön ja istahtaa sen keskelle. Kun Galilei laskee loppuun, hän kääntyy ympäri, näkee Newtonin heti ja huutaa:

"Newton nähty! Newton nähty!"

Newton kuitenkin vastaa: "Eipäs! Yksi newton per neliometri on pascal!"

Ari Lehtonen
pääluottamusmies

Tieteentekijät aktiivisesti mukana yliopiston toiminnassa

Turun yliopiston hallintohuone täyttyy muutamia kertoja vuodessa puheensorinasta, kun yliopistokollegion 30 jäsentä, joissakin kokouksissa vielä varajäsenillä vahvistettuina, puivat esityslistalla olevia asioita. Tämän ryhmän toiminta on ollut pitkään melko tuntematonta opiskelijoiden ja henkilökunnan keskuudessa – siitäkin huolimatta, että kaikki yliopistoyhteisön ryhmät ovat tasavertaisesti edustettuina Turun yliopiston yliopistokollegion kokoonpanossa. Osaltaan kollegioiden tuntemattomuus, niin Turussa kuin muissakin yliopistokaupungeissa, selittyy lyhyellä historialla. Kollegiot perustettiin yliopistoihin, kun uusi yliopistolaki astui voimaan.

Yliopistokollegioiden lakisääteiset tehtävät ovat samat kaikissa yliopistoissa, mutta kussakin talossa toimintaa maustavat esimerkiksi erilaiset jäsenmäärät ja jäsenten jakautuminen eri ryhmien kesken. Turun yliopistossa yliopistokollegio edustaa tasa-arvoista kolmikantaa, kun professoreilla, keskiryhmällä ja opiskelijoilla on kullakin 10 edustajaa kokoonpanossa. Kollegion puheenjohtajana toimii professori Kari Lukka ja varapuheenjohtajina allekirjoittanut ja valt.yo. Joni Kajander. Turussa yliopistokollegion toimikausi on henkilökunnan edustajien osalta nelivuotinen. Opiskelijoiden toimikausi on kaksivuotinen. Nykyisen kokoonpanon toimikausi jatkuu 31.12.2017 asti.

Yliopistolaki määrittelee kollegioille pitkän listan tehtäviä, joista monet ovat varsin painavia: kollegio päättää yliopiston hallituksen jäsenmäärästä sekä hallituksen ja sen jäsenten toimikauden pituudesta, päättää hallituksen puheenjohtajan ja jäsenten palkkioista, valitsee hallituksen yliopistoyhteisön ulkopuoliset edustajat, vahvistaa yliopistolain 15 §:n 2 momentissa tarkoitettujen yliopistoyhteisön ryhmien valinnat hallituksen jäseniksi, vapauttaa hallituksen jäsenen tehtävästään

hallituksen esityksen perusteella, valitsee yliopiston tilintarkastajat, vahvistaa yliopiston tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sekä päättää vastuuvapauden myöntämisestä hallituksen jäsenille ja rehtorille, päättää vahingonkorvauskanteen nostamisesta hallituksen jäsentä, rehtoria ja tilintarkastajaa vastaan sekä päättää hallituksen jäsenen vapauttamisesta tehtävästään yliopistolain 65 §:n 3 momentin mukaisesti.

Edellä lueteltujen tehtävien lisäksi yliopistokollegio kokoontuu Turussa tarpeen mukaan keskustelemaan merkittävistä koko yliopistoa koskevista asioista. Itse pidän erityisen mielenkiintoisina rehtorien, hallituksen ja yliopistokollegion yhteiskokouksia, joiden aikana keskustellaan ajankohtaisista kysymyksistä. Esimerkiksi kevään 2016 yhteiskokouksen esityslistalle nostettiin yliopiston rahoitustilanne vuosina 2017-2020 ja yliopiston uuden strategian toteuttaminen. Yhteiskokousten aikana yliopistokollegiolla on hyvä mahdollisuus tuoda esille yhteisön ajatuksia koko yliopistoa koskevista asioista ja saada tietoa suoraan yliopiston johdolta. Yliopiston operatiivisella johdolla on puolestaan mahdollisuus muodostaa käsitystä yliopistoyhteisön mielipiteistä. Yliopistokollegio on tähän oiva apu. Kokoonpanossa on varajäsenet mukaan lukien 60 ihmistä, joista jokainen keskustelelee omien taustaryhmiensä kanssa – hyvällä syyllä voi sanoa, että kollegio kuhisee tietoa ja näkemyksiä.

Turun yliopiston tieteentekijät ry on hyvin edustettuna yliopistokollegiossa. Voimme siis olla varmoja siitä, että meille tärkeät asiat välittyvät laajempaan keskusteluun. Nykyisessä kokoonpanossa tieteentekijät on edustettuna myös puheenjohtajiston muodostamassa työvaliokunnassa, joka esimerkiksi keskustelelee tulevien kokousten esityslistoista.

Turun yliopiston tieteentekijöiden edustajat
yliopistokollegiossa:

- Peltö, Elina
- Sääksjärvi, Ilari E.
- Virtanen, Seppo, varalla
- Pajala, Antti
- Heikkonen, Johannes, varalla
- Smeds, John, varalla
- Virtanen, Heli, varalla

Näin kesän kynnyksellä en malta olla vertaamatta yliopistoa, ja yliopistokollegiota sen mukana, sosiaalisten hyönteisten muodostamiin yhteiskuntiin. Ne hallitsevat eliömaailmaa lähes kaikissa ekosysteemeissä, mikä on osoitus hurjasta kilpailukyvyistä. Tarkoituksena ei ole pahoittaa kenenkään mieltä ontuvilla vertauksilla, mutta hyönteistutkijan on vaikea olla näkemättä samankaltaisuuksia monien ötökkä- ja ihmisyhteisöjen toiminnassa. Tämä johtuu osittain siitä, että vedimme muutamia vuosia sitten läpi oikeustieteilijöiden, biologien, viestintäasiantuntijoiden ja insinöörien yhteistyönä tutkimushankkeen, jonka tavoitteena oli soveltaa eläinkunnan yhteistoimintamalleja ihmisten yritystoimintaan.

Muurahaiset ovat luonnossa mielettömän tehokkaita siksi, että ne toimivat yhdessä. Yhteistoiminta ja työnjako ovat siis avainsanat niiden menestykseen: tiedustelijat keräävät tietoa, työläiset kasvattavat pääomaa ja hankkivat lisää resursseja ja toiset taas keskittyvät yhteiskunnan suojeluun nopeasti muuttuvassa ympäristössä. Oli tehtävä mikä tahansa, niin kaikki yksilöt pelaavat samaan pussiin.

Itse näen, että haastavassa tilanteessa myös yliopisto ja yliopistokollegio menestyvät parhaiten juuri saumattoman yhteistyön kautta. Kollegion kokoonpanossa yhdistyy yliopistoyhteisön kokonaiskirjo: professorit, keskiryhmä, opiskelijat, eri tiedekunnat ja ammattiyhdistykset. Tällä kokoonpanolla on mahdollisuus selvittää isoakin haasteita ja keskustella niistä monipuolisesti sekä keskenään että yliopiston operatiivisen johdon kanssa. Muurahaispesien lailla myös yliopisto on yhteisö, jonka tehokkuus perustuu yhteistoimintaan.

Hyvää alkavaa kesää kaikille ja antoisia löytöretkiä lähiluonnon hyönteismaailmaan! Tai voihan sitä kesällä tietysti muutakin tehdä...

Ilari E. Sääksjärvi

Biologian laitos, Turun yliopisto

International Members: Samira Saramo

Who are you and what do you do?

I'm Samira Saramo, Post-Doctoral Researcher at the John Morton Center for North American Studies. I am a historian by training, and am broadly interested in the History of Everyday Life and the study of Life-writing sources (personal letters, memoir, etc.), always with attention to gender, class, ethnicity, and life cycle. I am just beginning work on a new project about Death and Mourning in Finnish North America. I am currently also researching violence and anti-violence activism in contemporary North America, specifically in the context of the crisis of murdered and missing Indigenous women and girls in Canada, and in the political incitement of violence in the United States. In addition to research, I help organize events and activities for the John Morton Center, and do a bit of teaching.

How have you ended up to work at the University of Turku and in your current position?

Shortly after defending my dissertation, I saw the posting for the postdoc position at the JMC. Having moved to Canada from Finland as a child, and having had the opportunity to visit Finland quite often in the last few years, my family and I were eager to see what it would be like to live in Finland. I applied, was pleased to get an interview, and was thrilled to be offered the position. I started at the University in August 2015.

What are the pros and cons of your current work?

I love my job. The JMC is such a supportive, fast-paced, and innovative work environment to be in. I feel fortunate to have a research position. The cons are the usual complaints of insecurity caused by working on a temporary/contract basis and the never-ending need to apply for grants.

Why did you decide to join The Finnish Union of University Researchers and Teachers (FUURT)?

I was told by colleagues that everyone is a part of the Union and so I joined, too. It is, of course, nice to be part of labour solidarity. I am a former member of the Canadian Union of Public Employees (CUPE).

What kind of support and activities do you wish from TURTLE, your local member association of the union?

It would be great to have activities to welcome and orient new international researchers and it would be nice to participate in family-geared activities for members, such as a picnic or a games day.

Lehtori Eero Kuparinen kiitti yliopistoa 45 yhteisestä vuodesta jäähyväisluennollaan

Yleisen historian lehtori Eero Kuparinen piti jäähyväisluentonsa Turun yliopiston tupaten täydessä Tauno Nurmela-salissa 31. maaliskuuta 2016. Tutkijan ja opettajan toimien lisäksi Kuparinen toimi pääluottamusmiehenä sekä Turun yliopiston Tieteentekijöiden sihteerinä. Hän toimi myös Tieteentekijöiden vara-puheenjohtajana sekä hallituksen jäsenenä.

– Turun yliopisto on ollut vastuullinen työnantaja, jolla on hyvä henkilöstöpolitiikka. Valitettavasti tämä ei ole itsestäänselvyys yliopistomaailmassa.

Onnistunut yhteistyö nousi esiin myös Kupariselle osoitetuissa monissa kiitospuheissa. Vararehtori Riitta Pyykkö luovutti Kupariselle Turun yliopiston muistomitalin, ja häntä saapuivat kiittämään niin oppiaineiden edustajat, opiskelijajärjestöt kuin liittojenkin edustajat.

Kuparinen kertoi jäävänsä kaipaamaan hyvää yhteistyötä yliopistopalveluiden, työjärjestöjen ja liittojen kanssa.

Eeron eläköitymisen seurauksena myös yhdistyksessä tapahtui toimijamuutoksia: Ari Lehtosesta tuli pääluottamusmies, Antti Pajalasta luottamusmies ja Seppo Virtasesta yhdistyksen sihteeri.

Tieteentekijä

SOKE - no JOKE

Seminaariristeily 22.10.2016

SOKEsta puhumassa Turun yliopiston
palvelujohtaja Päivi Mikkola,
Tieteentekijöiden toiminnanjohtaja Eeva Rantala
ja uusi pääluottamusmiehemme Ari Lehtonen

Seuraa sähköpostiasi ja ilmoittaudu heti!

Luvassa on avointa keskustelua SoKen vaikutuksista ja suunnista, ei pelkästään hallinnon organisoinnin kannalta. Säästötavoitteiden vuoksi yksiköissä on menossa kaikenlaista ja profilaatio painaa päälle osittain samasta syystä; näistä on nyt mahdollisuus tulla keskustelemaan suuremmalla poppoolle. Luvassa on totuttuun tapaan tietty myös hyvää ruokaa ja loisteliasta seuraa, joten toivottavasti näemme laivalla!

JULKAISIJA / PUBLISHER

Turun yliopiston tieteentekijät

University of Turku Researchers, Teachers and Lecturers

TOIMITUSKUNTA /
EDITORIAL BOARD

Tiina Lintunen

Kuvat / Photography
(vasemmalla / on the left)

Tomi Westerlund

Päätoimittaja / Editor-in-Chief
Ulkoasu ja taitto / Layout

Ari Lehtonen

Elina Pelto

YHTEYSTIEDOT / CONTACT INFORMATION

- etunimi.sukunimi@utu.fi
- firstname.lastname@utu.fi

AKATEEMISTA EDUNVALVONTAA AURAN RANTAMILLA

Turun yliopiston tieteentekijät ry

TIETEENTEKIJÖIDEN LIITTO
FORSKARFÖRBUNDET

 Find us on
Facebook